

[MONSTRES INVISIBLES]

Maurice Hilleman i l'oblit

per M. ALMA BRACHO

Maurice R. Hilleman (1919-2005), científic de la indústria farmacèutica, dormia una nit de març de 1963 quan la seua filla Jeryl Lynn, de cinc anys, amb mal de gola, el va despertar. Hilleman li va palpar el coll sota l'orella i va trobar la inflamació de la paròtide típica de les galteres. La va tornar a ficar al llit; poc més podia fer un pare per ella. Però el viròleg hi va veure l'oportunitat. Es va vestir i va conduir fins a arribar al seu laboratori per a recollir uns vials de preservació de mostres biològiques. En tornar a casa, va despertar la filla per a prendre-li saliva de la paròtide i després va tornar al laboratori per a congelar els virus.

De segur que el nom de Maurice Hilleman no us sona. Si de cas el nom de Jeryl Lynn és un poc més conegut entre professionals de les vacunes. Actualment, al món, milions de xiquets i xiquetes estan vacunats contra el xarampió, la parotiditis i la rubèola amb la vacuna triple vírica, que va inventar Hilleman. Es tracta de la primera vacuna combinada que conté la vacuna contra la parotiditis, elaborada a partir dels virus que Hilleman va recollir aquella nit de la seua filla.

La vacuna contra la parotiditis elaborada a partir de la soca Jeryl Lynn va ser autoritzada l'any 1967. Una fotografia memorable de l'any 1966 mostra el moment de la vacunació de la nena Kirsten junt amb la seua germana, Jeryl Lynn, amb una vacuna encara experimental. Tan segur n'estava Hilleman de la seguretat i eficàcia. No ens ha de sorprendre. No fa tant, els primers receptors de les vacunes experimentals sovint podien ser familiars o personal del laboratori.

La contribució de Hilleman al camp de les vacunes és aclaparadora. Ell i el seu equip van obtenir o millorar més de 25 vacunes contra virus i bacteris. Entre les més rellevants, nou de les catorze vacunes d'un calendari infantil estàndard: hepatitis A, hepatitis B, pneumococ, meningococ, *Haemophilus influenzae* tipus B, varicel·la i la triple vírica mencionada, xarampió, parotiditis i rubèola. També Hilleman va ser el primer a purificar amb èxit l'interferó, una proteïna endògena dels vertebrats inhibidora de la proliferació viral, i descriure'n les propietats. Probablement Maurice Hilleman és el científic que més mort i malaltia per infecció ha evitat mai en la història de la medicina.

«Malparit per fora, malparit per dins» era una definició que no evitava Hilleman. Una infantesa dura va

Cortesia de Lorraine Hilleman / historyofvaccines.org

En 1966 el metge Robert Weibel vacuna contra les galteres Kirsten, la filla de Maurice Hilleman, que és consolada per la seua germana Jeryl Lynn. Hilleman havia creat la vacuna a partir del virus que havia recollit de la seua filla gran.

«La contribució de Hilleman al camp de les vacunes és aclaparadora. Ell i el seu equip van obtenir o millorar més de 25 vacunes contra virus i bacteris»

formar un home de caràcter esquerp, sovint intracetable. La seua germana bessona va morir al part i sa mare pocs dies després. Criat en la pobresa i en un luteranisme estricte pels seus oncles en una granja de Montana (EUA), recorda que va llegir i rellegir *L'origen de les espècies*, un llibre prohibit a la seua església, per la curiositat que li generava el consens universal en contra de Darwin. Inspirat pel seu heroi local, Howard Ricketts, descobridor del bacteri rickettsia que causa febres letals, Hilleman es va graduar en química i microbiologia gràcies a beques obtingudes pel seu rendiment.

Segons Hilleman, «no molesteu fins que feu algun descobriment» definia el nivell d'implicació dels professors a la Universitat de Chicago amb els doctorands. El seu descobriment va ser determinar que la clamidiosi, una malaltia de transmissió sexual, no era causada per un virus sinó per un bacteri paràsit. Fent cas omís dels seus mentors, va abandonar l'acadèmia per dedicar-se a la indústria farmacèutica, on sabia que l'aplicació de les seues investigacions podia tenir un major impacte social.

L'any 2019 ha finalitzat i ningú no s'ha interessat a celebrar el centenari del seu naixement. La prevenció, al contrari que la curació, és certament una matèria intel·lectualment desagradida. 🍷

M. ALMA BRACHO. Investigadora FISABIO, Àrea Genòmica i Salut (València).